

Beracha on Solution Drunk for Diagnostic Purpose

Q

We have developed a diagnostic tool that works as follows: After a full fast of several hours, one drinks a cup 200 milileters, to be exact. of water that contains a tasteless powder dissolved within. A few minutes later, he breathes into a special machine that detects whether various organs are working healthily. Does one make a beracha before and/or after drinking the water? Can he drink a little regular water first to remove the doubt regarding the beracha?

ביאור הלכה שם ד"ה השותה מים

השותה מים לצמא וכו' - אמרנו בגמרא: לאפוקי מאי? לאפוקי היכא דחנקתיה אומצא. ופי' בחידושי הרא"ה על מה שאמר בגמרא לאפוקי מאי: פירוש דמאי לא שתי אינשי אלא לצמא. וצונו לומר דמסתמא לא שתי אינשי מיא אלא לצמא, משום דמים אין לו הנאה מהם בלא זה ... אבל אם יודע בעצמו שלא שתה לצמא, שאין לו שום הנאה מהשתיה ושותה מפני איזה סיבה ... גם הוא מודה דאין מברך, דדמי למאן דשתי משום דחנקתיה אומצא, וכן מורה לשון הרמב"ם בפ"ח מהלכות ברכות הלכה א' שזה לשונו: השותה מים שלא לרוות צמא, אינו טעון ברכה לא לפניו ולא לאחריו, והשמיט מה שאמר הגמרא דחנקתיה אומצא, משום דסבר דלאו דוקא הוא אלא אורחא דמלתא נקיש דאי לאו הכי, למאי שותה, והוא הדין כל כיוצא בזה ... ולפי זה אם שתה מים רק כדי להצטרף לברכת המזון [להמ"א דפסק בסימן קצ"ז דמהני לענין צירוף] או שיש לו ספק בברכה אם מחוייב ברכה אחרונה ורוצה לשתות רביעית מים כדי להתחייב בברכה אחרונה, אם יודע בעצמו שאין לו או שום הנאה מהמים, אין חייב עליהם לברך, וממילא גם לענין צירוף לא נחשב צירוף כלל. ועיין מה שכתבנו במ"ב דאם החיד נהנה השתיה בכלל לצמא הוא.

משנה ברורה שם ס"ק מ

לצמא - נראה דלאו דוקא לצמא ממש אלא בסתמא כל שהחיד נהנה מהמים מסתמא הוא צמא קצת וצריך לברכה דאם אינו צמא כלל לא היה החיד נהנה ממנו:

משנה ברורה שם ס"ק מב

ושתה מים - דוקא מים שאין החיד נהנה מהם כי אם כששותה לצמא, אבל כששותה שאר משקים או אוכל חתיכת פת שהחיד נהנה מהם, אף שאין שותהו ואוכלו עכשיו כי אם להעביר האומצא, חייב לברך עליו בתחלה וסוף

1. גמרא, ברכות דף לה עמוד א

סברא הוא: אסור לו לאדם שיהנה מן העולם הזה בלא ברכה.

2. שם דף לה עמוד ב

גופא: אמר רב יהודה אמר שמואל, וכן אמר רבי יצחק אמר רבי יוחנן: שמן זית מברכין עליו בורא פרי העץ. היכי דמי? אילימא דקא שתי ליה (משתה) - אוזקי מוץ ליה! דתניא ... אלא: דקא שתי ליה על ידי אניגרון; ... הכא במאי עסקין - בחושש בגרונ. דתניא: החושש בגרונ - לא יערענו בשמן תחלה בשבת, אבל נותן שמן הרבה לתוך אניגרון ובולע. - פשיטא - מהו דתימא: כיון דלרפואה קא מכיין - לא לברך עליה כלל, קמשמע לך: כיון דאית ליה הנאה מיניה בעי ברכי.

3. משנה, ברכות דף מד עמוד א

השותה מים לצמא - מברך שהכל נהיה בדברו; רבי טרפון אומר: בורא נפשות רבות וחסרונן.

גמ' שם מד עמוד ב - מה עמוד א

והשותה מים לצמא וכו'. לאפוקי מאי? - אמר רב אידי בר אבין: לאפוקי למאן דחנקתיה אומצא.

4. שולחן ערוך אורח חיים סימן רד סעיף ז

השותה מים לצמא, מברך שהכל ולאחריו בורא נפשות רבות; אבל אם חנקתיה אומצא, ושתה מים להעביר האומצא, אינו מברך לא לפניו ולא לאחריו.